

Ұжымдастыру 1927 жылы желтоқсанда қабанданды.
 Ұжымдастырудың мақсаты көптеп қазақтарды орналастыру болды. Ұжымдастырудың барысында қазақ байларын тәркілер бастады. Мамбаруашылықты құрдымыта кетті. Қазіргі заман бағынан 4,5 млн таңа құнды. Деген ұжымдастыру кезінде қарса боландарда, қатысызандарда бар. Айтпа кеткен қарса боландар. Мездішевпен Бұқышов. Олар халықтың қалай құжалып, ауыр жағдайда отырғанын көріп қарсылақ тапты. Қазақ байларынан басқада кедей бір-екі бас маман бар адамдарда да тәркілен, мамандарын тартып алды. (Көптеп) Сенің жерінен көптеп халық аш қанды.
 Ұжымдастырудың салдарына топтамалау шаруашылықтың көпшілігі мүшесін жоюға әкелді. Жекеле шаруа қожалықтарының орнына ұжымдық шаруашылықтар ұжымшарлар келді. Мамбаруашы басп жаппай құрылды, адамдардың барлығы кедейленіп, ашаршылық болды. Адамдар ашаршылық кесірінен құрылып, халық саны азайды. 1928 жылы қазақ айында халық саны 3 млн 628 мың адам болса, 1939 жылы 1 млн 321 мың адам болды. Халық саны 36,7% - та кеміп кеткен. Республикадан тыс жерлері 6800 адам өсер аударды. Сол уақытта қазақ халықтың саны тек қана 3-4% - ға ұраған. Мамбаруашы ұжымдастыру саясаты жерілікті халықтың ескеруісіз өтті. Көптеп халықтың қысық дайындықсыз отырғандықтары мамбаруашылықтың айтудың соқпа болды. Мамбаруашы қазақ халқына үлкен қиындықтар өтті.

7

9